

Malmö – Framtidens kuststad

Tankesmedjan Rena Havet

Dokumentation från workshop 2, 9 september 2021

MEET MALMÖ

AFRY
ÅF PÖRY

Det här är en sammanställning av den andra och sista workshopen inom konceptet *Framtidens kuststad – Tankesmedjan Rena Haven*. Syftet med denna workshop var att fördjupa och konkretisera konceptet utifrån diskussioner och resultat från workshop 1.

Workshoparna är en del av en process inom MEET Malmö som pågår under perioden april – november 2021. Årets process är en fortsättning av MEET Malmö-processen *Framtidens kuststad* som ägde rum 2020 och som mynnade ut i tre koncept. I år arbetar vi vidare med koncepten i tre parallella processer: Blå innovationshubben, Matstaden Malmö och Tankesmedjan Rena havet. Till hösten presenteras resultatet för berörda politiker och förvaltningsdirektörer och i slutet av året sammanfattas arbetet i en skriftlig rapport.

Deltagande aktörer

Naturum Öresund, Malmö ideella förening, Malmö
Universitet/Studentstadskoordinator, konstnär, Malmö stad:
Stadskontoret/Malmö Museer/Fastighets- och gatukontoret, Håll Sverige
Rent

Introduktion

Processledaren hälsade välkommen och gick igenom agendan för dagen, berättade om vårens process, om Meet Malmö som metod och lyfte processens mål och vision. Sedan summerades bakgrunden till Framtidens kuststad, de tre olika spåren inom processen och konceptet för *Tankesmedjan Rena havet*. Därefter sammanfattades vad processen hittills har resulterat i med en sammanfattning av den förra workshopen. Sedan betonades intentionen med dagens workshop och dess övningar – att med avstamp från förra workshopens moment och resultat konkretisera processens tankar och idéer. Processledaren förtydligar också att målet med dagens workshop är att dagens övningar och diskussion ska leda till ett tillräckligt konkret resultat så att en tredje och sista workshop ej blir nödvändig. Workshop 2 och workshop 3 har alltså slagits samman.

Vad hände sist?

Sammanfattning från workshop 1

Fortsättningsvis friskade processledaren upp deltagarnas minnen genom att presentera idéer, visioner och diskussioner från den förra workshopens moment. Här lyftes punkter som:

- **Idéer för framtiden:** Städhubbar, återvinning, upplevelsebaserat lärande, bättre tillgänglighet, vuxensimskolor, gratis badbussar, skolor och havsutflykter, involvera universiteten, utveckla kanalerna
- **Mål:** Tankesmedjan skulle kunna underlätta för arbetet att utveckla denna blå och gröna publika urbana miljö och samtidigt göra den mer tillgänglig. Detta genom att förstärka bilden av havet som en naturlig del av staden.
- **Vad som krävs:** Utveckla och nyttja digitala verktyg, sträva efter snabbare processer, fler och nya typer av samarbeten, ta kontakt med människor på plats – exempelvis på stranden, skapa mötesplatser med representanter från samtliga sektorer, skapa en sammanhållande kraft mellan exempelvis Naturum, Malmö stad och universiteten
- **Hur vill vi arbeta tillsammans:** belysa klimatförändringar, vara konkret med fysiska resultat, arbeta efter en väl förankrad process med konkreta aktiviteter, ta in internationella aspekter och kunskap från andra samarbeten, skapa en pilot av ett evenemang, skapa tydliga ansvarsområden och en planerad budget och tydliggöra vem som äger uppdraget, förenkla regler kring hållbarhetsinstallationer

- **Den fortsatta processen:** Prioritering av mål och insatser för att hitta de gemensamma första stegen önskades. Deltagarna då efterfrågade att diskussionerna skulle mynna ut i en tydlig vision med konkreta aktiviteter. En samverkansform för att nå ut till fler efterfrågades tillsammans med att hitta fler samarbetspartners som tillsammans kan öka medvetenheten om havet. Detta ska göras genom prioriterade insatser koordinerade i konkreta små steg följt av en röd tråd.

Vidare frågade processledare om någon av deltagarna hade något att tillägga eller förmedla något som hänt sedan sist. Ingen av deltagarna hade något att tillägga här.

Vad har hänt i de andra processerna?

Sammanfattning *Blå innovationshubben och Matstaden vid havet*

Processledaren uppdaterade därefter deltagarna om vad som hänt i de andra processerna och presenterade de konkreta initiativ, mål och visioner som har betonats:

- Klimatneutralt/klimatpositivt hus i Nyhamnen
- "The Blue House"
- Baltic Seafood Capital och Norra Europas mest hållbara matstad
- En digital blå innovationshub
- Att göra havet badbart utanför Nyhamnen
- Hur besöksnäringen ska stimuleras av att börja med att rikta insatserna för Malmöborna
- Relationen mellan Malmöborna och havet
- Jobba med storytelling för att bygga identitet som kuststad

Gruppövning 1

Vilka förutsättningar krävs för att förstärka bilden av havet som en naturlig del av staden?

Workshopen fortsatte med en övning vars mål var att diskutera och identifiera vilka förutsättningar som krävs för att förstärka bilden av havet som en naturlig del av staden. Deltagarna delades upp i två grupper och genomförde övningen via verktyget Jamboard för att sedan samlas i storgrupp och summera resultatet.

Exempel på insatser som kan stärka relationen till havet som deltagarna föreslog var:

- Bygga starka relationer med invånarna.
- Nyttja kanalerna mycket mer.
- Skapa gratis bussar till havet.
- Det behövs medel och prioriteringar för att jobba med frågan.

- Man måste tidigt planera in mötet i offentligheten längst med kusterna.
- Engagemang är väldigt viktigt.
- Det är viktigt med samarbete och att vårda platsen tillsammans.
- Projekt som väcker nyfikenhet kring havet och platsen.

Konstnären som deltog lyfte ett exempel på konstprojekt som jobbar med att skapa nyfikenhet kring havet och Marint kunskapscenter belyste ett samarbete med studenter i ett spännande projekt.

Gruppövning 2

Konkreta åtgärder – kortsiktigt och långsiktigt

Övningen därpå handlade om konkreta exempel på vad man kan göra redan nu; vilka konkreta åtgärder man kan ta sig an för att uppnå mål och vision. Här handlade det om att identifiera både långsiktiga och kortsiktiga exempel och frågorna vi ställde löd:

- *Vilka konkreta åtgärder kan vi ta oss an inom de kommande 12 månaderna för att komma igång?*
- *Vad kan vi göra inom en rimlig framtid men med lite längre tidshorisont?*

Ena gruppen tyckte det var svårt att särskilja på kortsiktiga och långsiktiga exempel men sammanfattningsvis gjordes en kategorisering som försökte skilja på det kortsiktiga och det något mer långsiktiga. Flera av förslagen och idéerna handlade om evenemang, branding, aktivera och prova på, utbildning och pedagogik, skapa tillgänglighet, roliga aktiviteter men också varaktighet och samarbete. Nedan följer några exempel på vad som togs upp.

Kortsiktigt:

- Baka in frågan i befintliga projekt.
- Skräpmätningar för att planera åtgärder.
- Varaktighet - Sätta ihop en grupp för att arbeta vidare med frågan och upprätta kontakt mellan aktörer med olika kunskap.
- Ge skolan uppdrag och medel att anordna havsutfläkter.
- Stötta marint kunskapscenter och föreningsliv med medel för att anordna aktiviteter som lyfter havsmedvetenhet.
- Skapa en "havsfestival" som en del av Malmöfestivalen eller Sommarscen – som i sin tur kan föras närmare havet.
- Lyfta befintliga evenemang kopplade till havet som stadens kulturinstitutioner skapar.
- Skapa "Havsbuskar" som en del av kollektivtrafiken.
- Uppdaterad omvärldsbevakning och inspirationsspaning och ett interkulturellt samhällsliv – hur jobbar andra med denna fråga?
- Skapa "Prova-på-kort". Ett samarbete med föreningsliv och Marint kunskapscenter – även med fokus på äldre.
- Skapa ett kluster av aktörer som arbetar omkring havet – exempelvis småbåtshamnar som kan göras synligare i det arbete de bedriver.

Långsiktigt:

- Skapa utbildningar på MAU och gymnasieutbildningar kopplade till havet.
- Marint forskningscenter som etableras.
- Stärka samarbetet med World Maritime University (WMU).
- Nyttja de potentiella framtida öarna för aktiviteter.
- Ett nytt signum – en unik karaktär som ökar relationen till havet.
- En årlig konferens som lyfter havsstaden och innovation inom det marina.
- Fortsätta ett samarbete.
- Engagera ideella föreningar.
- Tillgänglig och inbjudande för olika målgrupper.
- Fokusera på barn och ungdomar.
- Medel för fortsatt engagemang – för idéer finns det gott om.
- Grön flagg – hållbarhet på schemat.
- Skapande skola – fokusera på ett projekt kring hållbarhet och hav genom exempelvis naturrelaterade aktiviteter för skolungdomar.
- Upplevelsebaserad kunskap med fokus hav.

Deltagare betonade att havet och havsmedvetenheten ska vara tillgängligt för **hela** staden – från alla delar av staden för människor med olika bakgrund. Det är värdefullt med utbildningar med kopplingar till havet. World Maritime University som är lokaliserat i Malmö är en fantastisk tillgång men en ganska slutet en dolt. På Marint kunskapscenter finns aktiviteter som tar besökare till olika platser vid havet och man kan låna Marint kunskapscenter för att ha föreläsningar om havet.

Processledaren noterade att många exempel som dök upp byggde på integrering med aktiviteter och processer som redan pågår – vilket kan vara en plats att börja på. Många förslag byggde också på insatser rörande utbildning i frågan, samtidigt som det fanns idéer om att det också måste vara roligt.

Gruppövning 3

Vem gör vad och hur kommer vi igång?

Workshopen fortsatte med en tredje och sista övning vars syfte var att identifiera hur vi verkställer tankar och idéer. Det finns en vilja, ett tryck och aktörer som vill förändra och med denna övning var det dags att diskutera hur vi korkar arm, stärker varandra och tar oss vidare i detta. Frågorna vi ställde inför detta var följande:

- *Hur kan vi stärka varandra och bidra med kunskap, koncept eller kontakter?*
- *Vem gör vad och hur kommer vi igång?*

Hur stärker vi varandra?:

- Fortsätta med det vi har påbörjat och gör just nu.
- Få hjälp av andra för att spetsa varandras innehåll.
- Skapa kontakter, nätverka och bolla idéer när man möts på detta vis.

- Etablera olika nätverk som träffas kontinuerligt.
- Årliga evenemang som är öppna för alla – konferens och festival.
- Positiv medvetenhet kombinerad med det negativa.
- Gemensam process där olika gruppers perspektiv vävs samman – förstudie/workshop.
- Klustra samman andra aktörer i den Blå innovationshubben som ska bildas: forskning, föreningsliv och näringsliv.
- Marin allemansrätt.

Vem gör vad och hur?:

- Utställningen om "ålgräsängar" – skulle kunna hållas i Malmö.
- Träffas fysiskt och nyttja mötesplats som finns – exempelvis Malmö muséer.
- Utställning – Havets faror. Ett ställe där man kan mötas.
- Håll Sverige Rent bidrar gärna med kunskap om skräpfrågan och kan driva andra projekt.
- Skånetrafiken får i uppdrag i att se över sina linjer och ser hur vi kan etablera havsbusslinjer inom och mellan städer.
- Malmö universitet får i uppdrag att se över hur de kan etablera kunskapscentrum/marint forskningscenter.
- Attitydförändrande insatser från kommunen – den nya blåa staden istället för den gamla gråa staden. Jobba med branding och identitet.
- Handlingsplan som Malmös roll i framtidens kuststad uppdateras varje år – Gräv där du står.
- Ökad riktat stöd till kulturinstitutioner som har evenemang vid havet.

Vem gör vad här näst och hur tar vi det vidare?

Processledaren summerade att det var tydligt att det fanns ett engagemang kring frågan och en viktig punkt är just hur kontakten och nätverket kan bibehållas framöver. Kan man hitta tillfälle att bjuda in till en träff för detta – både med aktörer som varit med och som inte ännu varit med?

Återigen lyftes frågan om att det är viktigt med **resurser och medel** för att kunna arbeta vidare i frågan – för att se vilka som har möjlighet att lägga tid på det. Om man kan få ett politiskt- och ledningsengagemang i frågan ifrån Malmö stad kanske det är kan bli lättare att gå vidare i det.

En av deltagarna menade på att det både behövs en "öppen" inbjudan i fortsättningen, men också en mer konkret. Här framfördes att det är viktigt att det som finns öppnar upp för alla – eventuellt kan den **Blå innovationshubben** agera plats för detta.

Representant från Marint Kunskapscenter uttryckte att de väldigt gärna är platsen för detta och processledaren plockade upp tråden från den Blå innovationshubben där Marint kunskapscenter erbjöd sina lokaler till möten för en kommande process.

En annan deltagare menade på att det är viktigt att se över vad som finns idag. Exempelvis finns ett *Malmös Kustråd* som kan vara bra att kolla in. Det finns också tillgängligt bra befintligt marinpedagogiskt material.

En representant från Malmö universitet tog på sig att göra en intressekoll på Malmö universitet och lyfta frågan om hur havsidentiteten kan bli en del av stadsidentiteten där.

En representant från fastighets- och gatukontoret uppmärksammade deltagarna på att de jobbar med arrangemang och deras erfarenhet av att ha gjort flera exempelvis matarrangemang tidigare.

En deltagare från Malmö stad belyste den Marina allemansrätten som ett bra paket att arbeta med som ett alternativ till "exploatering" av näringsliv i frågan – något som går att åstadkomma.

*"Det är viktig att ha med den **positiva medvetenhet** för havet – det är lätt hänt att man hamnar i negativ medvetenhet."*

Pedagogisk verksamhet i samarbete med ideella föreningar är viktigt

Processledaren undrade över potentialer i kulturaktiviteter kopplade till havet. Kan man ta tillvara på alla tillgängliga kulturutövare som finns?

Samverkansorganisationen Malmö ideella menade på att det är viktigt att vara väldigt inbjudande till föreningslivet. Man måste ha ett "öppet sinne och guld i minne" så att fler från föreningslivet kan bidra. Det finns redan många föreningar som jobbar med havet, exempelvis hamnföreningar men det finns mer att göra för att bryta den öst- och västbarriär som existerar i Malmö. Det finns också möjlighet att bjuda in andra föreningar som inte i huvudsak jobbar med havsfrågor som exempelvis *Sommarscen*, *Kul i Malmö*, men som i en större utsträckning skulle kunna fokusera kring havet. Representant från Malmö muséer stämde in gällande att engagera barn och ungdomar i ideella föreningar - pedagogisk verksamhet i samarbete med ideella föreningar är viktigt.

Hur höga är trösklarna?

Processledaren ställde frågan om vilka hinder som finns gällande havsmedvetenheten hos olika aktörer och invånare - ibland är det enklare löst än vad man faktiskt tror. En deltagare från Malmö stad belyste att det kan vara en god idé att faktiskt fråga de som vi vill öka havsmedveten hos om vad de vill veta, hur mycket känner de faktiskt till? – för att reda ut hur höga trösklarna faktiskt är.

"Havsmedvetenhet ska inte bara finnas tillgängligt för de som vill vara delaktiga, utan det ska vara medvetet för alla"

Deltagaren från Marint kunskapscenter menade att det är viktigt för Marint kunskapscenter att samarbeta med universitet men också näringslivet och andra aktörer. Havsmedvetenhet ska inte bara finnas tillgängligt för **de som vill** vara delaktiga, utan **det ska vara medvetet för alla**.

Summering

Handlingsplan

Det övergripande budskapet från deltagarna var att börja med det som var och en kan göra nu inom befintlig verksamhet, fortsätta att utveckla idéer tillsammans och samlas i en större grupp med bredare deltagande för att utöka engagemang, samarbete och delande av kunskap.

Konkreta initiativ som deltagarna kan driva nu:

- Dialog mellan Malmö stad och Malmö universitet för ett fördjupat samarbete kring havsmedvetenhet och engagemang.
- Marinpedagogiskt centrum bjuder in Kommunstyrelsen till Naturum.
- Marinpedagogiskt centrum / Malmö Museer bjuder in till aktörsträff för fortsatt dialog, utveckling och utbildning.
- Malena / Kulturförvaltningen undersöker förutsättningar för utställning om *Ålgräsängar*.
- Malmö stad FGK undersöker möjligheter att planera mera havsaktiviteter i program för arrangemang framöver.
- Håll Sverige Rent vill gärna samarbete för att göra en skräpinventering.
- Inom närmaste år vill vi gärna få till stånd en havskonferens som kan samla aktörer från Meet Malmö-processen med andra aktörer för att dela med oss av kunskap och utveckla nya idéer tillsammans.
- Undersöka om den Blå innovationshubben i Nyhamnen kan bli en plats för aktiviteter och idéer även från Tankesmedjan renahavet.

Fråga till deltagarna: Kan KF/FGK/Fritid inkludera havet i sin målformulering för bland annat stöd till föreningslivet, kulturstöd mm. för att uppmärksamma att frågan är viktig för Malmöpolitiken? På det sättet kan vi öppna för att i alla fall befintliga styrmedel kan användas för havsrelaterade ändamål? Förslag skulle kunna lyftas fram här som punkter i handlingsplanen.

Vad händer här näst?

Processledaren avslutade med att presentera vad som händer här näst och uppmärksammade deltagarna att dagens aktivitet varit ett avstamp i det som komma skall. Workshop 3 för processen för *Matstaden vid havet* som följs av en gemensam presentation av Tankesmedjan Rena havet, Blå innovationshubben och Matstaden vid havet i November. Politiker kommer att bjudas in att ta del av resultatet när processen är färdig. Till dess gäller det att smida medan järnet är varmt.

Övning i Menti:

Vi avslutade med ett utvärderande moment genom verktyget Mentimeter. Nedan är ett exempel från utvärderingen som handlar om vad vi kunde ta med oss från dagens workshop till den parallella processen Matstaden vid havet.

Finns det något du vill att vi tar med till den parallella processen Matstaden vid havet?

Mentimeter

Blå istället för grå stad

Innovation och hållbarhet som fokus

Fokusera på inspiration från den globala matmarknaden, inte bara lokalt.

Vi talar om en havsfestival- relevant att tänka in Matstaden vid havet där.

Lyfta att havet rymmer mer än bara fisk, vegetariskt utbud som alger

On the go produkter är ett av de vanligaste skräpen, tänka till hur man kan minska detta. Fokus på flergångs till exempel.

Slutrapport kommer i november!

Tack!

Trevor Graham
Urbanisland AB
trevor.graham@urbanisland.se
0703-127975

Gustaf Bofält
AFRY
gustaf.bofalt@afry.com
0739-386863